herpy

GEKKOER

Lygodactylus conraui

En liten, dagaktiv klatrer fra de vestafrikanske skogene, og den eneste grønne gekkoen i regionen. Den sitter på trestammer, palmeblader og husmurer i skyggefulle skogkanter. I terrarier er den sjelden, og stellet bygger på nært beslektede dvergdaggekkoer.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Cameroon dwarf gecko Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**7-9 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**5-8 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Regnskog**
Vanskelighetsgrad	**Erfaren**

STELL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-27 °C**
Varmeplass	**32-34 °C**
Temperatur, natt	**21-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter, nektar og ferdigfôr**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**4-8 mnd.**
Kullstørrelse	**2 egg**
Inkubasjon	**60-120 dager** ved 24-28 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Lygodactylus conraui er en liten, slank, dagaktiv gekko med store øyne uten bevegelige lokk og med runde pupiller. Hode og kropp er dekket av små, tettsittende granulære skjell. Halen er litt lengre enn kroppen, rund og tilspisset. Den er skjør og ofte gjenvokst etter et tap. Under halen sitter en enkelt rekke forstørrede skjell, og nettopp det skiller arten fra den nært beslektede *Lygodactylus fischeri*, som har to rekker.

Fargen er oftest grønn eller blågrønn hos begge kjønn, men de fleste dyr fra den vestligste delen av utbredelsesområdet er brunaktige. Det er ofte små svarte flekker på hode, kropp og hale, og strupen er jevnt hvitaktig. Arten er den eneste grønne gekkoen i Vest-Afrika og en av de minste gekkoene i Afrika.

Den blir knapt 10 cm lang inkludert halen. Som andre dvergdaggekkoer har den heftelameller under tærne og klatrer lett på loddrette flater.

Arten ble beskrevet av Gustav Tornier i 1902 etter dyr fra Kamerun. Artsnavnet *conraui* hedrer Gustav Conrau, en tysk samler og oppdagelsesreisende i Kamerun, som ble drept i 1899. I terrariet er det en art å se på, ikke å holde i hånden. Den er sjelden i fangenskap og i handelen.

Utbredelse og leveområde

Lygodactylus conraui finnes i Vest- og Sentral-Afrika, fra Sierra Leone og Liberia over Elfenbenskysten, Ghana, Togo og Benin til Nigeria, Kamerun og Ekvatorial-Guinea. Gabon nevnes også i noen oversikter, men forekomsten der er avvist. Typelokaliteten er Bipindi i det sørlige Kamerun og øya Bioko.

I Nigeria er den funnet i Niger-deltaet, og i Benin og Ghana lever den også i og omkring byer som Cotonou og Accra.

> **Naturlig utbredelse:** Sierra Leone, Liberia, Elfenbenskysten, Ghana, Togo, Benin, Nigeria, Kamerun og Ekvatorial-Guinea.

LEVEOMRÅDE

Arten er en klatrende skogart som finnes fra havnivå opp til omkring 1.000 meters høyde. Den lever i fuktig tropisk lavlandsskog, men finnes også i skogkanter, hager og landbruksområder og på bygninger. I det sørlige Nigeria holder den seg særlig til skogkanter og ryddinger med mye skygge, der den sitter på stammer, palmeblader og husvegger, oftest 0,8-3,2 meter over bakken. Jo mer skygge, jo flere dyr. I beskyttet, gammel regnskog og i store, intensive plantasjer finnes den derimot ikke.

I det sørlige Nigeria er klimaet varmt og svært fuktig, med over 2.500 mm regn i året og en regntid fra april til september. Tre av fire dyr ses i regntiden. Dyrene sitter ofte tett, i gjennomsnitt 1,35 meter fra hverandre, og i Benin lever de på kontorbygninger og i akasietrærne rundt dem. De jakter på små insekter, særlig små sommerfugler og termitter.

Stell

TERRARIET

Stellet av *Lygodactylus conraui* bygger på den nært beslektede *Lygodactylus williamsi* og på artens levevis i naturen. Et enkelt dyr eller et par kan holdes i et lite, høyt terrarium på minst 30 × 30 × 45 cm (lengde × bredde × høyde) med frontdører og ventilasjon både foran og i toppen. Et litt større terrarium gir mer stabile forhold, men husk at dyrene er veldig små og må kunne finne både fôr og vanndråper.

Innred med mange loddrette og skrå greiner av bambus eller kork, korkbark og levende planter som sansevieria, bromelier og sukkulenter. Velg en skyggefull, tett beplantet innredning, fordi arten i naturen søker skygge. Et fuktig bunnsubstrat av jord, torv og sand i 7-10 cm dybde holder på fuktigheten, og et lag løv oppå gir skjul til spretthaler og bokkelus.

Dverggekkoer forsvinner lett i sprekker. Fjern bakgrunnsplater eller tett dem med silikon, og lukk alle små mellomrom der en gekko kan sette seg fast. Hold bare én hann i hvert terrarium, fordi hanner kan komme alvorlig til skade.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

TEMPERATUR

L. conraui bor i det varme, fuktige lavlandet. Om dagen skal det være 24-27 °C med en solflekk på 32-34 °C, som dyret kan søke til og forlate igjen. Øverst i terrariet kan det gjerne være 27-29 °C og nederst 24-27 °C. Om natten kan temperaturen falle til 21-24 °C, og et fall helt ned til omkring 16 °C tåles.

Bruk en halogenlampe på en dimmer til solflekken, slik at du kan styre varmen nøyaktig i et lite terrarium. Mål med digitale termometre øverst og nederst. La ikke hele terrariet bli varmt, slik at dyret alltid kan trekke seg bort fra varmen. Styr varme og lys med en timer, slik at de følger hverandre.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal ligge på 60-80 %, høyest nederst. Spray planter, sider og bunn to til tre ganger om dagen i omkring ett minutt, og la dråpene fordampe og det øverste laget av bunnen tørke litt før du sprayer igjen. Om kvelden, når lyset er slått av, kan fuktigheten gjerne nærme seg 100 %. Dyrene drikker dråpene de slikker av bladene.

Et vanlig problem er for mye vann. Dvergdaggekkoer sitter i naturen fritt på trær som er tørre en stor del av dagen, så bunnen må tørke litt opp mellom sprayingene, og ventilasjonen må være god. En vannskål frarådes, fordi små dyr og unger lett drukner. Vil du likevel tilby vann, er et lavt lokk med et par småsteiner den sikreste løsningen. Et hygrometer viser om rytmen holder.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal ha kraftig, fullspektret lys. Bruk lysstoffrør av typen T5, ett med dagslys på omkring 6500 K og ett med UVB. Et UVB-rør til Ferguson-sone 2 er et godt utgangspunkt, montert over nettlokket, slik at dyret kan søke inn i lyset og bort fra det. La det være skygge i den ene enden av terrariet, og hold så stor avstand til lampen at øynene ikke tar skade.

Legg til en halogenspot til solflekken. Lyset skal følge årstidene, med omkring 14 timer om sommeren, 12 timer om våren og høsten og 10 timer om vinteren. Natten skal være mørk.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

I naturen lever arten av svært små leddyr, særlig små sommerfugler og termitter. I terrariet må fôret være like lite: bananfluer, nyklekte sirisser, små vokslarver, spretthaler og små bokkelus, ikke over 6 mm. Gi insekter fire til sju dager i uken, og så mange at dyret blir mett, men ikke så mange at det er insekter igjen etter få timer.

Gi gjerne også nektar eller ferdigfôr til daggekkoer, rørt opp til en tykk grøt og servert i en flaskekork på en grenbit. Voksne dyr kan få ferdigfôr annenhver til hver tredje dag, slik at de ikke blir for tykke. Fôrinsektene skal ha godt fôr helt fram til fôringen.

Pudre insektene med et tilskudd som har kalk som hovedingrediens og et lite innhold av D3 og vitaminer. Små dyr får lett for mye, så bruk ett balansert tilskudd og legg ikke flere oppå. Hunner trenger en liten skål med rent kalkpulver, som skiftes annenhver uke og holdes borte fra vann. Mengdene er lånt fra *L. williamsi*.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Lygodactylus conraui er et dyr å se på, ikke å ta i hånden. Dverggekkoer er små, raske og skjøre, og håndtering stresser dem og kan koste halen. Hold håndteringen på et minimum, og flytt dem med et lite beger eller en pensel i stedet for å gripe dem.

I naturen sitter dyrene i små grupper med litt over en meter mellom hver. I terrariet er et par det sikre valget. Flere hunner kan bli territoriale og jage hverandre, og to hanner skal aldri settes sammen. Hvis flere dyr deler terrarium, må det være mange greiner og skjul i flere høyder, slik at de kan gå av veien. Hold øye med bitt, jakt og dyr som går ned i vekt, og del dem hvis det er uro. Et nytt dyr skal få flere uker i fred til å falle til.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnene har ingen kjent fargeforskjell, så kjønnet må bestemmes ved å se nøye etter. Hannene har en rekke porer foran kloakken, og hos modne hanner er hemipenis-pungene synlige ved halerota. Hunnene mangler porene. Kjønnsbestemmelsen er sikrest hos voksne dyr.

Dyrene blir trolig kjønnsmodne etter 4-8 måneder, som hos *Lygodactylus williamsi*. Venter man til omkring ett år, er dyrene i bedre form til avl. Velg bare friske dyr i god vekt og la dem venne seg til terrariet før de settes sammen.

PARRING

Arten reagerer sannsynligvis på vårsignaler som lengre dager og litt høyere temperatur, slik som beslektede daggekkoer. Sett hunnene i avlsterrariet først og hannen deretter, og hold øye med dem de første dagene. Ett par er det sikreste, men en hann med to eller flere hunner kan også fungere. Det må bare være én hann i hvert terrarium.

Gi hunnene en pause fra avl i tre til fem måneder om vinteren ved å korte dagslengden til under 10 timer og ta hannen ut. Det forlenger deres reproduktive levetid. Anbefalingen er lånt fra *L. williamsi*.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger formodentlig to egg om gangen, som beslektede dvergdaggekkoer. Eggene limes formodentlig fast på underlaget og kan deretter ikke flyttes uten å gå i stykker. Det går formodentlig to til tre uker mellom kullene, som hos *L. williamsi*. Svært små unger ses også inne i hus, så arten kan yngle på bygninger.

Gi hunnen flere eggleggingssteder som kan tas ut, slik at hun ikke bruker terrariets sider: bambusrør, korkrør eller små blomsterrør fra en blomsterhandler, satt vannrett på sidene. Egg på terrariets sider kan ikke flyttes, og ungene kan bli spist av de voksne. Hunnen skal ha rikelig med kalk og insekter hele sesongen.

INKUBASJON

Egg som sitter på et løsnet eggleggingssted, flyttes sammen med stedet til en lukket plastboks med fuktig substrat i bunnen og et par små lufthull i lokket, slik at det ikke dannes konstant kondens. Hold fuktigheten høy og luften frisk. Klekkingen tar formodentlig 60-120 dager avhengig av temperaturen, som hos *L. williamsi*.

Hos *L. williamsi* bestemmer temperaturen kjønnet: en gjennomsnittlig dagtemperatur på 21-24 °C gir hunner, 26-27 °C blandede kjønn og 28 °C og over hanner. Om natten skal temperaturen falle noen grader. Om det også gjelder *L. conraui*, er ikke kjent, så hold temperaturen på 24-28 °C og forvent ikke et bestemt kjønnsforhold.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene holdes som de voksne, bare i litt mindre terrarier, og de skal ha ferdigfôr og de minste insektene hver dag. Nyklekte dyr er veldig små, så alle sprekker må være lukket, og fôret skal være mindre enn 6 mm.

Del ungene etter størrelse og kjønn når de begynner å jage hverandre, og hold dem adskilt fra de voksne, som ellers kan spise dem. Hold nøye øye med fuktigheten og drikkevannet, fordi små dyr tørker ut raskt.

Helse og vanlige feil

De typiske problemene hos *Lygodactylus conraui* er de samme som hos nært beslektede dvergdaggekkoer:

- Uttørking. Små dyr har ingen reserver, og for lav luftfuktighet eller manglende vanndråper kan koste livet på kort tid.
- For mye fuktighet og dårlig ventilasjon, som gir sopp, mugg og hudproblemer. La bunnen tørke litt opp mellom sprayingene.
- Kalkmangel, særlig hos hunner som legger egg uten pause. Tilby alltid kalkpulver, og gi hunnene en pause fra avl.
- Fedme hvis ferdigfôr gis for ofte. Gi det annenhver til hver tredje dag til voksne.
- Skader fra kamp, særlig mellom hanner, og tapte haler etter håndtering. En tapt hale vokser bare delvis ut igjen.
- Dyr som setter seg fast i sprekker eller bak bakgrunner. Lukk alle små mellomrom.
- Midd og parasitter hos nyinnkjøpte dyr, særlig villfangede. Hold nye dyr i karantene i opptil to måneder.

Oppsøk veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke vil spise eller sitter slapt på bunnen.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.